



A 1553/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Dnro 12-00085-5

Jäsenehdotus Pohjoismaiden talousyhteistyöstä arktisella alueella

Arktinen alue on vahvassa muutoksessa. Ilmastonmuutos, jään sulaminen ja luonnonrikkauudet vaikuttavat siihen, että käsitys alueesta on nyt täysin uudistumassa. Pohjoisten vesien uusia väyliä tutkitaan aktiivisesti ja luonnonvarat tulevat aiempaa paremmin saataville. Uusia kaivoksia avataan ja öljy- ja kaasuesiintymiä kehitetään. Matkailun merkitys kasvaa.

Poliittisesti Arktis on muodostumassa yhä tärkeämmäksi alueeksi. Kaikki Pohjoismaat ovat viime vuosina laatineet arktisia strategioita. Myös ympäröivä maailma osoittaa kasvavaa kiinnostusta alueella tapahtuvaan kehitykseen. Tässä poliittisessa kehityksessä Pohjoismailla on ollut tärkeä rooli. Pohjoismaat, kahdeksasta jäsenestä viisi, ovat vahvasti läsnä Arktisessa neuvostossa. On tärkeää, että olemme edelleen yhdessä aktiivisesti tukemassa neuvostoa ensisijaisena arktisen yhteistyön organisaationa.

Arktiksen muutokset merkitsevät suuria mahdollisuuksia. Maillamme on hyvät edellytykset olla tulevan yhteistyön keskeisinä toimijoina. Voimme edistää sellaista kestävästä taloudellista kehitystä, joka hyödyttää meidän maitamme kokonaisuutena ja jossa otetaan huomioon alueella asuvan väestön edut. Vastataksemme tulevaisuuden haasteisiin meidän on panostettava koulutukseen ja siihen, että vahvistamme sitä osaamista, jota meillä jo ennestään on maidemme tutkimuksessa, tekniikassa ja tuotekehityksessä. Toiminnassa on yhdistettävä kestävä kehityksen pohjalta taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristön kehityksen vaatimukset vihreän talouden edistämiseksi. Tavoitteena on oltava luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ja resurssien säästävä käyttö resurssitehokkuutta parantamalla.

Pohjoismaiden ministerineuvoston uusi arktinen yhteistyöohjelma, jossa väestö on keskeisessä asemassa, muodostaa hyvän perustan maidemme väliselle laajalle yhteistyölle. Ohjelmaan sisältyy mm. toimenpiteitä ilmastomuutokseen sopeutumisen helpottamiseksi ja alkuperäiskansojen tarpeiden huomioon ottamiseksi. Lisäksi tarvitaan konkreettisia toimenpitei-

tä, joilla helpotetaan alueen talousyhteistyötä ja hyödynnetään EU:n mahdollisuuksia lisätä osallistumistaan tähän yhteistyöhön. Erityisesti yhteistyön tällä osa-alueella tarvitaan lähivuosina uusia toimia Pohjoismaiden aseman vahvistamiseksi. Tavoitteena pitää olla edistää alueen talouden kehittymistä vastuullisesti ympäristön kannalta kestävällä tavalla. Tämä edellyttää tiiviimpää yhteistyötä kaikkien Pohjoismaiden kesken ja eräissä tässä käsiteltävissä konkreettisissa asioissa erityisesti Norjan, Ruotsin ja Suomen välillä.

Yhtenä ongelmana meidän pohjoisilla alueillamme ovat perinteisesti rajat ylittävät viestintä- ja liikenneyhteydet. Lisääntynyt taloudellinen yhteistyö asettaa uusia vaatimuksia hyvälle liikenneväylille. Lisäksi toimivat ja tehokkaat kuljetukset antavat Pohjoismaille vahvan aseman maailmanlaajuisen kuljetusmallin muuttuessa. Kyse ei ole vain kuljetuksista, jotka suuntautuvat pohjoisten satamien kautta pohjoista merireittiä Aasiaan. Myös eteläisen Euroopan ja pohjoisten satamien välinen kauttakulkuliikenne voi tulevaisuudessa saada erittäin tärkeän merkityksen, kun Eurooppaan rakennetaan uusia maantie- ja rautatieyhteyksiä. Erityisesti tällä alalla tarvitaan tiiviimpää yhteistyötä Norjan, Ruotsin ja Suomen välillä. Maidemme välillä käydään keskustelua uusista rautatie- ja maantiehankkeista. Meillä olisi kuitenkin paljon voitettavaa, jos menisimme askeleen pidemmälle ja perustaisimme yhteisen elimen vastaamaan tällaisten hankkeiden suunnittelusta. Tarvitsemme sellaista suunnittelua, jossa otetaan huomioon alue kokonaisuutena ja huolehditaan siitä, että meidän maamme saavat tulevasta kehityksestä mahdollisimman suuren yhteisen hyödyn.

Venäjä-yhteistyö on tärkeää tässäkin yhteydessä. Aasian pohjoiseen merireittiin kohdistuu suuria odotuksia. Pohjoismaat voivat tarjota sitä osaaamista, jota tarvitaan, kun rakennetaan väylää, joka on ympäristöystävällinen ja täyttää korkeat turvallisuus- ja tehokkuusvaatimukset. Pohjoismaiden pitää myös tehostaa toimiaan arktisella alueen meriliikenteen turvallisuutta ja ympäristönsuojelua koskevien yhtenäisten kansainvälisten sääntöjen aikaansaamiseksi. Tässä työssä voimme myös hyödyntää niitä tuloksia, joita Itämeri-yhteistyössä on saavutettu merenkulun turvallisuuden lisäämisessä ja ympäristöriskien vähentämisessä. Lisäksi on vahvistettava ja laajennettava matkapuhelinverkkoja ja laajakaistayhteyksiä, erityisesti Venäjän niillä alueilla, jotka rajoittuvat pohjoiseen merireittiin. Yhdessä voimme myös kannustaa Venäjää lisäämään yhteistyötä rautatieliikenteessä ja helpottamaan rajanylityksiä. Tämän alueen toimet ovat keskeisen tärkeitä, kun turvataan yhteyksiä meidän globaaleille markkinoillemme pitkälläkin aikavälillä. Pohjoisen ulottuvuuden politiikkaan on perustettu uusi liikenteen ja logistiikan kumppanuus. Tämä pohjoisen ulottuvuuden liikenne- ja logistiikkayhteistyö voi yhdessä kansallisten ja yhteispohjoismaisten aloitteiden kanssa tuottaa merkittäviä synergiaetuja ja konkreettisia tuloksia. Pohjoismaiden edun mukaista on kehittää liikenne- ja logistiikkakumppanuutta konkreettisen hankeyhteistyön keskeiseksi välineeksi. Pohjoismaat sijaitsevat tulevaisuuden kuljetusreittien- ja meriväylien tärkeässä solmukohdassa. Pohjoismaiden yhteistyötä Kanadan ja Yhdysvaltojen suuntaan on myös tehostettava ottaen huomioon, että uusien pohjoisten meriväylien odotetaan pitkällä aikavälillä muodostuvan tärkeiksi silläkin suunnalla. Islannilla ja Tanskalla voi olla tässä merkittävä asema.

Myös kaivoselinkeinon merkitys lisääntyy nopeasti. Ruotsissa kaivostointa on perinteisesti ollut tärkeää, ja viime aikoina on monia uusia kaivoksia avattu Suomeen. Lisää hankkeita on maissa suunnitteilla. Hyviä edellytyksiä oletetaan olevan myös Norjalla, ja geologisia tutkimuksia on tehostettu. Kaivostoimintaa koskevalla yhteisellä näkemyksellä ja kaivosten perustamista ja toimintaa koskevilla yhdenmukaisilla säännöillä on tämän vuoksi jatkossa suuri merkitys. Vahvana tukena tässä työssä olisi laajennettu pohjoismainen tutkimus- ja kehitysyhteistyö, jolla pyritään

Pohjoismaiden neuvosto

A 1553/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Dnro 12-00085-5

priorisoimaan ympäristöriskejä vähentävää tekniikkaa. Myös EU:ssa ja Euroopan talousalueella tarvitaan tiiviimpää yhteistyötä strategisesti tärkeiden mineraalien tuotannossa ja jalostuksessa. Ruotsissa ja Suomessa louhitaan monia koko EU:lle keskeisen tärkeitä raaka-aineita. Jos kehitys etenee niin nopeasti kuin nyt on odotettavissa, on myös vahvaa tarvetta Norjan, Ruotsin ja Suomen väliselle työvoimapolitiittiselle yhteistyölle työvoimapulan torjumiseksi ja epäterveen kilpailun estämiseksi.

Lisääntynyt teollinen toiminta pohjoisessa, erityisesti kaivostoiminta, edellyttää, että saatavissa on enemmän energiaa. Barentsinmerellä Norjan edustalla on suuret öljy- ja kaasuvarat, ja alueella on myös hyvät edellytykset kehittyä merkittäväksi vesi- ja tuulivoiman, pitkällä aikavälillä mahdollisesti myös aaltovoiman tuottajaksi. Erityisesti Barentsinmeren kaasusta voi tulla koko Euroopalle tärkeä energianlähde. Yhtenä tulevaisuuden mahdollisuutena voi olla rakentaa kaasuverkko, joka syöttää energiaa pohjoisen teollisuudelle ja jatkuu kohti Keski-Eurooppaa.

EU resurssineen voi antaa Pohjoismaille vahvaa tukea arktisen yhteistyön laajentamisessa. Tärkeänä edellytyksenä kuitenkin on, että EU myös saa selkeän roolin tässä yhteistyössä ja hyväksytään Arktisen neuvoston pysyväksi tarkkailijajäseneksi. Parhailaan EU:ssa on meneillään arktisen informaatiokeskuksen suunnittelutyö. Tarkoituksena on, että tämä EU-tietokeskus perustettaisiin Rovaniemelle Suomen Arktisen keskuksen yhteyteen ja että keskus toimisi eri puolilla Eurooppaa sijaitsevien tutkimuslaitosten verkostona. Pohjoismaiden voimakas tuki tälle keskukselle edistää samalla myös arktisiin kysymyksiin liittyvää yhteistyötä EU:n kanssa ja EU:ssa.

Allekirjoittaneet ehdottavat, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se selvittää mahdollisuuksia lisätä kestävää energiayhteistyötä Pohjoismaiden välillä sekä Pohjoismaiden ja Euroopan välillä.

että se edistää arktisen alueen talousyhteistyötä ja tukee ympäristöä säästävän tekniikan ja yhdenmukaisten ympäristönormien kehittämistä.

että se vahvistaa Pohjoismaiden ja Venäjän välistä yhteistyötä pohjoisen meri-reitin kehittämiseksi ja rautatieliikenne- ja televiestintäyhteistyön lisäämiseksi.

että se edistää EU:n mukaantuloa arktisen alueen yhteistyöhön ja unionin osallistumista yhteistyön kehittämiseen sekä myötävaikuttaa siihen, että EU:sta tulee Arktisen neuvoston pysyvä tarkkailijajäsen

Pohjoismaiden neuvosto

A 1553/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Dnro 12-00085-5

ja että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Norjan, Ruotsin ja Suomen hallituksille,

että ne perustavat yhteisen elimen kuljetus- ja logistiikka-asioiden suunnittelua sekä arktisen alueen kehitykseen liittyvää kaivostoimintaa ja työmarkkinakysymyksiä varten.

Helsingissä 5. maaliskuuta 2012

Anne Louhelainen (saf)
Arto Pirttilahti (cent)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eeva Maria Majjala (cent)
Eero Suutari (saml)
Juho Eerola (saf)

Kimmo Sasi (saml)
Lauri Heikkilä (saf)
Maria Tolppanen (saf)
Simo Rundgren (cent)
Wille Valve (MÅ)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1553/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Dnro 12-00085-5